

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:		Felelős szerkesztő:	Az előfizetés díja:
Tompai Mihály-utca 10. sz.		KOMÁROMY ISTVÁN.	Egész évre . . . . . 10 korona.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.		Kiadó laptulajdonos:	Félévre . . . . . 5 korona.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.		ID. RÁBELY MIKLÓS.	Egyes szám ára: 20 fillér.
			A hirdetés díja:
			Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . . 20 fillér.
			Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

A mult hét óta nagyjában és egészében ugyan a helyzet nem változott, de azért történtek szép számmal olyan események, a melyek reánk nézve örvendetesen befolyásolják az események további fejlődését. — A lengyelországi főharcztéren ugyan lassu most a haladás — mint olvassuk — a méteres hó és a nagy hófúvások miatt, de azért azt is jelentik Varsó környékéről, hogy a szövetséges német-osztrák-magyar seregek már alig egy ágyulövésnyi távolságra vannak Varsó külső erődítményeitől.

Arról is elég szó esett, hogy most Lengyelországban téli szállást rendeznek be a szembenálló hadak, de azt hisszük, az csak olyan ideiglenes téli szállás lesz, addig, a meddig az időjárás nem enged általánosabb és erőteljesebb hadműveleteket. Mert amint ez lehetséges lesz, Hindenburg serege bizonyosan nem fog tétlenül vesztegelni.

A galicziai harcztéren ugy látszik, egészen megtört az orosz támadás ereje, mert Tarnow táján nemesak ágyuharczokkal, hanem támadásokkal is kikergetik az oroszokat állásaikból, délebbre is folytonosan harcban állnak velük a mieink, sőt még a Visztulán túlról: a Nida mellől is többször jön értesítés, hogy ott erélyes ágyuharczok tolynak.

A Kárpátokban örvendetesen haladt a napokban a mi ügyünk. Az ellenség alig tud a mi hadaink előttmegállani, pedig számra nézve tulsulyban van. Több helyen Galicziában üzik tovább a kivert orosz seregeket. Ungmegyében az Uzsoki szorost visszafoglalták hős csapataink, Bereg és Mármaros északi részén is nagy sikerrel harcznak velük, de még talán szebb sikert értek Bukovinában, a hol az orosz sereget a határnál két izben is erősen megverték, most azután az oroszok visszavonulnak Radaucz felé s a mieink széles vonalon harczolva mennek utánuk.

Igy az északi harcztéren az események — kivált a galicziai határon — szépen fejlődnek a mi javunkra. — Przemyslt sem ostromolják mostanában az oroszok, csak tisztes távolból tart a körülzárolás. Kétségtelenül igen fölemelő volna annak a reménynek megvalósulása, hogy Galicziát sikerülni fog az ellenségtől felszabadítani.

Még egy helyen folynak harcok a legészakibb ponton: Kelet-Poroszország határán és a Visztulától északra. Itt

akarnának az oroszok előnyomulni rolni a német támadó seregekre, de sikerül nekik, véresen visszaverik seregek.

A nyugati harcztéren kisebb tartó küzdelem folyik, ujabban tak az Argonnei erdőségben angol támadások ellen nagy angolok ismét csapatokat de nem tulságosan sokat, toborozzák seregeiket ugy, hogy azok a veszteségek pótlására is alig elegendők.

Hanem egy dologhoz nagyon értenek az angolok. — Ujságjaikban letagadják veszteségeiket és az ellenségre minden sarat rákennek s ezt eddig el is hitték Amerikában, ujabban azonban nagyon hitelvesztetteké váltak az angol jelentések. A francziák is olyan formán vannak vele, hogy a folytonos győzelmi jelentések dacára egy jó nagy terület német kézen van s így a jó franczia nép nem hisz a jelentéseknek.

A tengeren is nagy ütközet volt a napokban Helgoland közelében, tehát nyilt tengeren. Egy német flotta nagyszámu angol flottával találkozott s megütköztek. — A németek is vesztek egy hajót, de az angoloknak vagy 3 hajójuk elstülyedt, két nagy hajójuk s néhány kisebb lett harczképtelen s el is vonultak a küzdelem szinteréről. — Odahaza tengeri győzelmet ünnepeltek az angol lapok, mig kiderült, hogy az tulajdonképen veszteség volt.

A török harcztéren jól áll a mi barátaink ügye. A Kaukázusban visszaverték a bekeríteni akaró orosz seregeket s most az oroszok elsánczolják magukat, a rossz idő miatt szünetelnek a harcok. A perzsa nép is mind nagyobb tömegekben csatlakozik a törökökhöz, a kik győztesen bevonultak Perzsia északi részébe, a melyet orosz katonaság tartott megszállva.

Sziriában meghiusult az angol csapatok partraszállítása, a török ütegek nem engedték.

Egyiptomról ujabban nem jött hir, ott ugylátszik, szünetelnek a harcok.

odujából kiriasztva, ismét megkezdte ezeréves keringését Magyarország honvédő hegyláncza felett. Karmai közt ott látták a magyar katonák az ország szent kardját és hazájukért s királyukért érző, izzó lelkesedéssel vetették magukat az ellenséges tulerőre.

Magyarország fenkölt szívű anyái, végtelenül büszkék lehetnek a ti hősi fiaitokra!

Ezt vártuk, ezt a kinyilatkoztatást szomjuhoztuk. A mi fiaink kihulló vére lett az a termékenyítő harmat, amelytől kisarjadt a mi igazságunk termőfaja. S aki a mi értékünk felismerését és elismerését Lajtán innen és Lajtán túl beplántálja a köztudatba, egy katona, akinek stratégiai fejtegetése gyönyörű lendülettel himnuszba magasztosul, mert ihletet bőven talált az előtte végbemenő heroikus tettekben.

Ezt vártuk a német császár és a dicső Hindenburg két kézzel szórt, a mi fiaink mellére tűzött katonai kitüntetések után.

Ezt vártuk nemcsak önmagunkért, de magáért a monarchiáért, nagyhatalmi állásunk megszilárdításának biztosításáért is.

Féltékenység helyett megértés, nagyrabecsülés. Nincs varázslóbb erő ennél. Tapasztalni fogják elleneink. A huhogó halálmadarak elnémultán verődnek vissza odúikba és mi nemsokára, vagy talán még hosszú küzdelem után — az már mindegy — de egész biztosan ott állunk a dicsőség diadalívén alatt!

az ellenséges lelkü szél. Valahol farkasok üvöltenek háromszor, négyszer; egyszer távolabb, másszor közelebb s az őrszem riadtan fordul a hang irányába. Csak a fák árnya sötétlik a kertek közt. Lerázza magáról a havat, aztán mélyen bámul a fergeteges éjszakába.

*

Őrnagy ur Körös füstfelhőbe merülve gondolkodik a tékép fölött; szemlét tart az elmúlt napok tusáinak színterén, aztán tovább, tovább, hogy merre vezetne az ut a végleges győzelemhez. Gondolataiból merész kopogás riasztja fel:

— Szabad.

Berkes őrmester lép be komor arccal s titkos tüzzel a szemében, miből az őrnagy nagy haragot vélt kiolvashatni.

— Őrnagy urnak alásan jelentem a Farkas hadnagy ur...

— No mi bajod Csekonics Farkas hadnagy urral?

— Nincs itthon — nyögte ki Berkes.

— Nincs a lakásán?

— Nincs a faluban.

— Ember, megbolondultál — förmedt fel az őrnagy — 9 órakor ment el innen, egyenesen haza tartott.

— Hát csak megvalloim őrnagy urnak, én leselkedtem a hadnagy ur után. Már régen. Nem ment ő be a lakásába, hanem a kerteken át az erdő irányába. Egy darabig a nyomán is voltam. Egyszer hallom, hogy valahol valami veszett állat vonit, gondoltam toportyán, kétszer, háromszor. Aztán csak a közelben is felnyftant. Hát a hadnagy ur volt.

— Tovább, tovább — sürgette az őrnagy.

— Nem volt tovább, mert én igyekeztem jelenteni az őrnagy urnak.

Körös őrnagy oszloppá dermedt. De csak egy pillanatra. A másik perczen már feszesen állt Berkes elé:

— Fiam, mink el vagyunk árulva. Szerencsére a te éberséged idejében megment a veszedelemtől. Majd elejét vesszük.

Harcztéri levelek.

1914. decz. 22.

...! Ezernyi gondolattal jövök Magához, ezernyi szeretettel, csókkal. Itt a nagy napok bölesőjében állok, hol már is sok, sok embert ringatott el a havas föld. Havas föld, bársonyos hóval fődve itt minden, de minden...! Előttünk mérhetetlen fehér sivatag, kihalt rajta minden s olykor ha mozgó lények vonulnak el rajta, a lelkünk megremeg, lélegzetünk eláll, a szívünk nagyot dobban s remegő kézzel emeljük czélhoz fegyverünket, mert ott ellenség mozog, ott ellenség zavarja e misztikus csöndet. És ha újra csönd lesz, elül a harci zaj... könnyező szemekkel nézzük a vibráló képet, a melyre oly sok új sir domborul...

Lecsuszik a nap a homokdombok mögé, leszáll az este... Előtünik a hold sápadt korongja. Hideg északi szél fut a tájon át, fáradt bakák hason elszunnyadnak, takargatják reszkető, dermedt tagjaikat... elnézem őket, a bátor, hősi fiukat, majd az én szememet is elnyomja az álom... s ágyuszó derít arra újra viruló hajnal...

Nehéz ezt átélni Édesem, de ugy-e most meg tud érteni, most nem kérek semmit, csak egy őszinte imát, egy sóhajt, egy tiszta gondolatot...

A mi hadtestünk 1 hét alatt 19000 oroszot fogott el. A mai harc után csak a mieink négyszáznak ásták meg a sírját.

Köszöntöm! A kialvó táborfüz utolsó lángjával küldöm üdvözetemet és csókomat! L.

1914. decz. 24.

„Gyönyörű reggel, aranyos napsugár, csillogó zuzmara a fákon, ti lelkemet összeszorító milliókat érő szépségek... máskor mily kedvesek, mily szépek voltak nekem. Ma? Ma nem! Ma a lelkemből sóhaj, szememből könny csillog látásotokra. Gyönyörű reggel... hány tegnap még élő katonára nem virrasztott ma már hajnal. Aranyos napsugár, hány új siron török ma meg a te gyönyörű fényed. Csillogó zuzmara...

Aztán kiadta rendeleteit. De Berkes csak állt.

— Akarsz még valamit?

— Őrnagy urnak alásan jelentem, én még szeretném megtudni, hogy hol jár Farkas hadnagy ur, ha őrnagy ur is megengedné.

Az őrnagy hosszan belenézett őrmesterének a szemébe, aztán kezét nyújtott neki:

— Jól van fiam csak vigyázz.

Berkes feszesen tisztelgett s negyedóra mulva már csapatokban bukdácsoltak a bakák a kertek alatt az őrség megerősítésére. Mindenki felállott a maga helyén, a felváltott őrszem haza ballagott s a szél besodorta hóval a lábuk nyomát. A hold ki-kibukkant s majd eltűnt s a sziporkázó havon hol egy kisebb, hol egy általános árny feküdt végig. Ebben az árnyváltozatos időben egy ember kuszott tova a hegyek felé; hol hason, hol guggolva s ha a hold elbujt, felugrott s hirtelen szökésekkel igyekezett tova. Az ember Berkes volt. Ebben az irányban látta menni Farkas hadnagyot s valami belső kényszer sarkalta kutatni utána. Lassan elvergődött az erdőig. Egy pillanatra maga is megrendült, vállalkozásának balsikerére gondolva, de aztán kihuzta magát daczosan: csak azért is. Végig huzódott az erdőszélen, ha valmi nyomra akadna. Sehoh. A szél elsepert mindent. Mindegy, gondolta, jó az Isten. Azzal nekiindult egy vízmosásnak. Elöl a szakadék torkánál hónaljig érő hófúvás. Szerencsére fagyos és úgy összeverte a szél, hogy ágyut bírta meg. Amint beljebb vergődik, a hó kisebb-kisebb lesz s puha párnaként fekszik a szélsendes teknőben. A kint bugó szél csak úgy hangzik be ide, mintha valami távoli templomban orgonálna valaki valami pogány éneket, Berkes hirtelen megállt s lába alatt friss nyomokat látott előre menni, mik vissza még nem vezettek. Tehát erre jött és még itt is van. Egy perczre úgy tetszett, mintha hangokat is hallott volna. Nem, csak képzelődött. Gyorsan megfordult és visszatért az erdőszélre, ott felkapaszkodott a meredeken s hason kuszva követte a szakadék irányát. Olykor megállt.

hány becsukott szemre ültetted reá jeges virágaidat.

És most... jaj! Megremeg a föld körülöttem, rijjogó suhogás üvölt a légen át, zugás, sistergés, jaj... halál mindenfelé! Ma karácsony estéje lesz. Föld alatt vagyunk, mint az elátkozott rab, föld alatt... még most élve hallgatjuk a halál hírnökeit és ki tudja, vajjon már a karácsonyfagyújtás ideje nem-e nedves hantot borít reánk szemfedőül...

Oh édes...! Ne érezze soha azt, a mit én ebben a pillanatban érzek. Ne sujtsa az Isten ilyen lelki küzdelemmel még az ellenségemet sem. Istenem... milyen élet is ez, minden pillanat... várni a halált!...

Ma karácsony estéjén, majd az orosz fény-szórók ezüstös fényt árasztanak és mi földön csuszva indulunk el szomorú utunkra s golyósüvítés kíséri minden léptünket. Megyünk, meglátogatjuk a hű bajtársakat, elbeszélgetünk a multról, a régi nyuvedt, szép karácsonyestékről. Szemünk könnybeborul, ajkunk imát rebeg, lelkünk haza röpül... és mi lélek nélkül bucsuzunk egymástól, mintha utoljára tennénk azt, ... szívünk nagyot dobban és megyünk... előre!!! Isten áldja. L.

Meghívó.

A „Vármegyei Kaszinó“ Rimaszombatban évi rendes közgyűlését saját helyiségében ma, január hó 31 én délután 3 órakor tartja meg, melyre a kaszinó t. tagjai ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat:

Igazgató évi jelentése s ezzel kapcsolatos intézkedések.

Múlt évi számadások.

Jövő évi költségelőirányzat.

Igazgatók és nyolcz választmányi tag s egy póttag megválasztása.

Rimaszombat, 1915. évi január hó 22 én.

Medveczky Sándor, igazgató.

Figyelt. A szél megrázott egy-egy fát, csak úgy nyögött belé, aztán újra csend, csak megszűröl dudált egy odvas fa egy bus ösmeretlen dalt. Jó negyedórát mehetett így Berkes, mikor a szakadék alján mozgó árnyakat pillantott meg. Belenyomta magát a hóba. Még egy pár lépés előre s ha a szél a tulsó félről lengett tisztán ki lehetett venni egyes szavakat.

— Tehát holnap délután.

— A mi seregeink a katlan kétoldalán állanak fel.

— Igen. De legyetek óvatosak. Az előőrsőket eresszék át a völgyön, nehogy félünkát végezzetek.

— És te?

— En? Nem tudom még mi lesz? Majd holnap. Most jóéjszakát! Isten áldja apám!

Az utolsó szavakat Farkas mondta s egy zordon komitácsi hang felelt rá jóéjszakát.

Ki vehetné zokon a futól, hogy atyja és nemzete oldalára áll s elfeledi azt a sok jót, mit husz év alatt élvezett nevelőapjától s amire a hála kötelezné; egyszerűen átlépi s aknamunkára vállalkozik azok ellen, a kik dédelgették és szerették. A mit az ember megbocsájt, azt elítéli a katona.

— Mért nem fojtottam én ezt meg husz év előtt, dörmögött Berkes fogai között.

*

Már szürkült, mire Berkes hazavergődött. Az őrnagy azalatt készenlétebe helyezte a csapatot s Csekonics Farkas csodálkozva nézte, hogy miért keltek ma olyan korán.

Ha sejtette volna! Mikor betette maga után az ajtót, megtudhatta, de már nem volt ut visszafelé. Ott várta az őrnagy, egy tábornok és négy feltűzött szuronyos baka. Az aktus rövid volt. Megfosztották rangjától s egy félóra mulva ott függött azon istállóban, ahonnét husz év előtt szedte fel a könyörtület.

... S mire a nap lehanyatlott, a brezoviciai hegyeken a szerb halottak ezrei hirdették a magyar fiuk vitézségét és fényes győzelmét.

Válasz a nyílt levélre.

Dr. Argay György klenóczi ev. lelkész a „Gömör-Kishont” folyó évi január hó 24-iki számában *Kubinyi Géza* vármegyei főispán fi-gyelmébe ajánlottan nyílt levelet jelentetett meg, melyre vonatkozólag *Kubinyi Géza* főispán bi-zonyára mindenkinek teljes megnyugvására szol-gáló következő válasz közlésére hatalmazott fel bennünket:

„Végtelenül csodálom, hogy Nagytiszteletű dr. Argay György lelkész ur, a kinek bő al-kalma nyilhatott a klenóczi szövetkezet szaná-lása érdekében kifejtett tevékenységéből meg-győződnie arról, hogy mindenkinek panaszait orvosolni igyekszem, a helyett, hogy ténybeli adatait közvetlenül hozzám terjesztette volna be, a nyilvánosság előtt adott panaszos hangot.

Az amerikai gyermekek karácsonyi ajándéka folyó év első napjaiban érkezett hivatalomhoz, s kellő osztályozás és rendezés után január 9-én lett a fősztaligabirákhöz azzal az utasítással ki-küldve, hogy az a legszegényebb óvodák gyer-mekei között osztassék szét. A tárgyak oly kis értékűek voltak és egy járásra oly kevés jutott, hogy ha valamennyi község és város között lettek volna az ajándéktárgyak szétszétva, Kle-nóczra legfeljebb ha 2 darab jutott volna, maxi-málisan 20 fillér értékben.

A hadisegélyre vonatkozó panaszra csak annyit jelenthetek ki, hogy a segélyjogosultak gondos és szigorú mérlegelés után lettek meg-állapítva, a törvény erre vonatkozó rendelkezé-seinek szem előtt tartása mellett. A kik e meg-állapítást magukra nézve sérelmesnek tartják, azok panaszainak meghallgatására bármikor szí-vesen kész vagyok.”

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük la-punk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megui-tani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenliteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Katonai ünnepély. Lélekemelő, szép ünnepély folyt le folyó hó 27-én délben váro-sunk főterén: az Erzsébet-téren, hol nagyszámu közönség gyűlt össze, hogy tanuja legyen annak a gyönyörű katonai ünnepélynek, melynek ke-retében a harcztéren tanusított hősök vitéz magatartása elismerésül a királyi kitüntetéssel dekorálták a hősöket. Az Erzsébet-térre *Schulla Ede* kapitány, zászlóaljparancsnok és a harcz-téren megsebesült *Kohlman Tamás* kapitány, e két kiválóan rokonszenves katonatiszt — ve-zetésével kivonult legénység és a teljes számu tisztikar jelenlétében folyt le a gyönyörű ün-nepély, melyen *Wiktor Tádé* cs. és kir. kamarás, ezredes *Nyegrey* főhadnagy kíséretében jelent meg s a polgári előkelőségek is szép számban jelentek meg, élükön *Kubinyi Géza* főispánnal, dr. *Kovács László* polgármesterrel, s ott voltak a pénzügyigazgatóság képviselői, élükön *Lánczy Kálmán* pénzügyigazgatóval, *Badiny Gyula* rend-őrkapitány, *Schulhof Pál* állomásfőnök stb. A legénységhez *Wiktor* ezredes lendületes, szép beszédet intézett német nyelven, majd magyar nyelven *Mayer* főhadnagy beszélt, mire az ez-redek a kitüntetett katonatiszteknek és katonák-nak mellére tűzte az érdemrendet, s mindegyik-vel melegen kezét szorított.

Kitüntetést kaptak: *Schulla Eduárd* kapi-tány, zászlóaljparancsnok a katonai érdemke-resztet a hadiékítménnyel. *Meliorisz* főhadnagy és *László* hadnagy a hadiékítményes vitézségi érmet. *Szucserics* zászlós és *Szabó Mihály* káp-lár az I. oszt. ezüst vitézségi érmet, *Bertalan* zászlós, *Papp* őrmester, *Vajdits* és *Farkas* sza-kaszvezetők, *Kodácsy János* őrvezető a II. oszt. ezüst vitézségi érmet. *Kodácsy* az ezredes nyom-ban káplárrá léptette elő.

A dekorálás ünnepélyes aktusa után az ez-redek harsány hangon kiáltotta: „A mi szeretett királyunk: ő felsége I. Ferencz József éljen! Éljen sokáig!” Ezután háromszoros éljenzés volt a visszhang, mire a katonai zenekar *Hagel-*

bauer György karmester vezetésével rázendített a *Gotterhaltére*, majd a magyar Hymnuszt ját-szotta el, mely után a legfelsőbb kitüntetésben részesültek sorakoztak az Erzsébet tér kaszinói oldalán, mire a zászlóalj defillirozott előttük s ezzel a szép katonai ünnepség, melynek tömér-dek nézője volt, d. u. 1/2 órakor véget ért.

Előléptetés. *Marsó* Károlyt, a máv. mis-kolezi üzletvezetőjét — mint értesülünk — jól megérdemelt kitüntetés érte, amennyiben igaz-gatóhelyettesé léptetett elő s új munkakörét a központban az igazgatóságnál találja. A nagy-tudású és hivatalos működésében kiváló elis-merésre méltó tevékenységet kifejtett férfiú távozása őszinte sajnálatot kelt s bár előlépte-tésének örvendünk, mégis nehezen érint ben-nünket, hogy a nálunk is széltében közszeretet-nek örvendett üzletvezetőtől meg kell válnunk.

Birói kinevezés. A király — mint a hivatalos lapban olvassuk — *Kun Aladár* itteni kir. törvényszéki bírót a feledi kir. járásbíró-sághoz a VII. fizetési osztályba sorozott vezető járásbíróvá nevezte ki a nyugalomba vonult *Frits Ferencz* kir. járásbíró helyébe. *Kun Ala-dár* birói karunk tehetséges és rokonszenves tagja volt, kit társas körünkben is kedveltek, bár a társas életben való jelentősebb szereplést szerény természetéből kifolyólag kerülte. Távo-zását mindazáltal sajnáljuk, bár másrészt elő-léptetése széles körökben kelt őszinte örömet. Ugyanezen kinevezéssel egyidejűleg a király *Ginovszky Miklós* makói járásbírói jegyzőt a rimaszombati kir. törvényszékhez albiróvá ne-vezte ki.

Hivatalba lépés és távozás. A hely-beli kir. erdőhivatal eddigi, s innen Beszterczére áthelyezett főnöke *Köllő Pál*, kir. főerdőmérnök f. hó 17-én adta át hivatalát utódjának, *Bila-reczky Béla* kir. főerdőmérnöknek, aki a földmü-velésügyi miniszteriumból küldetett ki a rima-szombati kir. erdőhivatal díszes főnöki székébe. A mily mélyen sajnáljuk *Köllő Pál* távozását, a ki rövid ittléte alatt társadalmunk szeretetét és nagybecsülését vívta ki magának, oly igazán meleg érzéssel üdvözöljük utódját körünk-ben, a kinek előre megjósolhatjuk, hogy nem rajtunk fog mulni, hogy vadregényes Gömör-megyénkben oly kellemes otthonra találjon, mint elődei.

Felügyelő-bizottság. Balás Lajos roz-snyói püspök a nevet viselő *egyházmegyei papi betegsegélyző egyesület* felügyelő bizottságának tagjaivá a következőket nevezte ki: *Széman* Endre c. prépost, alesperesplébános Rimaszombat, *Tornay János* cz. kanonok, alesperes plébános Sajópüspöki, *Káposztácssy Imre* tb. pápai kama-rás, alesp. pléb. Karancseszki, *Szusczi Antal* alesperes plébános Dobsina, *Zeman Jenő* h. alesp. pléb. Hárskut, *Mihátovics Gyula* pléb. Csetnek, *Erm József* pléb. Krasznahorkaváralja.

Helyreigazítás. Lapunk egyik előző számában megirtuk, hogy *Szpišák István* cs. és kir. 51. gyalogezredbeli tart. hadnagy, ki most jött haza a harcztérről, főhadnaggyá lett előlép-tetve. Most ő maga értesít Kolozsvárról ben-nünket, hogy a budapesti katonai hatóságok előtt tényleg főhadnagyként szerepelt ugyan, azonban kitünt, hogy ez tévedés volt, s így az igazság kedvéért a hirt. rektifikáljuk.

Vöröskereszt egyleti ülés. A vörös kereszt egylet rimaszombati városi választmá-nyának elnöki tanácsa f. hó 28-án délután *Kubinyi Géza* főispán és *Samarjay Jánosné* elnöklésével ülést tartott, melyen az elnöki tanács tagjai csaknem valamennyien megjelentek s élénk eszmecsere folytattak a szükség-tartalékkör-házban elhelyezett betegek orvosi ellátása és ápolása érdekében.

Búcsúzás. A vörös-kereszt egylet kör-házával kapcsolatban ápolott helyőrségi betegek kórtermében f. hó 23-án érzékeny jelenet folyt le, ekkor vett búcsút a betegektől a harcztérré vonult dr. *Juhász János* ezredorvos, kikhez me-leghangu, hazafias beszédet intézett s kik köny-nyezve vettek búcsút az őket gondosan ápoló, nemesszivű ezredorvostól.

Osztályozó konferenciák. A félév-vegi osztályozó konferenciákat a héten tartották meg a polgári leányiskolában és a főgimnázium-ban. Az előbbi helyen csütörtökön délután, a főgimnáziumban pedig szombaton délután. Most azután hamarosan megtudják a szülők az I. félévi tanulási eredményt az értesítőkből.

Üdvözet Przemyslből. A napilapok-ban olvastuk, hogy január 10-éről *Thaisz* hon-védttüzérezredes a várvédelemben résztvevő baj-társai nevében üdvözetet küldött ezek hozzá-tartozóinak s értesíti, hogy magukat jól érzik. Ezek között van özv. dr. *Klimó Jenőné* fia: dr. *Klimó Béla* főorvos és *Szelényi Géza* had-nagy, ki dr. *Szelényi Jenő* nyustya líkéri kohó-igazgatóhoz küld üzenetet.

Hősi halál. *Szilágyi* Rezső törvényszéki jegyző, a cs. és kir. 60. gyalogezred tartalékos zászlós, ki joggyakornoki minőségben az itteni törvényszéknél sokáig működött és társas éle-tünk kedvelt tagja volt, december hóban a *Pasieka* melletti ütközetben 31 éves korában hősi halált halt.

Id. *Suha Bertalan* nagyrőcsei lakos fia: ifj. *Suha Bertalan*, a 25. gyalogezred tartalékos hadnagya, mult év november havában a *Raja-czon* vívott ütközetben hősi halált halt.

Halálozások. A nyustya-likéri kohóte-lepen f. hó 28-án 57 éves korában boldog há-zassága 28-ik évében elhunyt *Escher Jakab* kohómester. Özvegyén: szül. *Brádnyan Julián* kívül gyermekei, unokái és rokonai gyászolják. Temetése folyó januárus hó 30-án nagy rész-vét mellett ment végbe *Likéren*.

Nagy és előkelő rokonságot borított gyászba *Varasdi Horváth Jenőné* szül. *Hevessy Klára* f. hó 22-én Budapesten bekövetkezett halála. 43 éves volt s boldog házassága 8-ik évében ragadta el a halál hosszas betegség után a kedves modoru uriaszonyt, kinek korai halála széles uri körökben kelt őszinte részvétet. Hült tetemeit f. hó 24-én szentelték be a *Kerepesi-uti* temető halottas házában s *Tornaljára* szál-lították, hol nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra f. hó 25-én a családi sir-boltba.

Stolcz Zsigmond helybeli polgártársunk 4 1/2 éves kis unokája: *Halász Pistuka* f. hó 29-én rövid betegség után elhunyt. Temetése f. hó 30-án ment végbe nagy részvét mellett.

Kohn József pusztaszabadkai bérlő feleségét s *Kondor Lipót* magánzót kiterjedt családdal együtt mély gyász érte, amennyiben édes any-juk: özv. *Kohn Márkné* szül. *Kohn Mária* f. hó 22-én 88 éves korában rövid betegség után *Balassagyarmaton* elhunyt. Az ottani társada-lomban a nemesszivű és jótékonyágáról is-mert tisztos urnó köztiszteletben állott s halála széles körökben kelt őszinte részvétet. Gyerme-kein kívül számos unokája — köztük dr. *Cziner Miksáné*, — dédunokája s számos rokona gyá-szolja az elhunytat.

Tuchmaier József, *Andrássy Géza* gróf nyu-galmazott főerdésze, 66 éves korában folyó hó 27-én *Lucskán* elhunyt. 28-án temették.

Deutsch Géza helybeli butorkereskedőt — a *Pick* czég üzletének vezetőjét — ki csak tiz nap előtt temette el fiatal feleségét, most újabb megrendítő csapás sújtotta le. Kedves kis le-ánya a 6 éves *Iréne*, az áll. el. leányiskola I-ső osztályának növendéke f. hó 29-ikén, pénteken éjjel tiz napi betegség után vörhenyben elhunyt. A mélyen sújtott apa iránt széles körben nagy a részvét. — A kis leánykát ma temetik.

Gömöri tanítók katonai előlépte-tése. A m. kir. IV. számu csendőrkerületi pa-rancsnokság *Szűcs György* és *Brandt Ferencz* csendőrségi szolgálatra beosztott népfelkelőket, szakaszvezetőkkel léptette elő. *Szűcs György* a mi derék ref. énekvezérünk, ki hivatását min-denkor nemes ambícióval végzi, *Brandt Ferencz* pedig volt ujtantalvölgyi, s csak most *Kispestre* áthelyezett tanító, ki új állását bevonulása miatt el sem foglalthatta.

Elhunyt katonák. Az itteni helyőrségi kórteremben megbetegedett két katona mult héten elhunyt. A budapesti származású *Kál-máneczhey Géza* 20 éves önkéntes, ki a VII. gimnáziumi osztály végzése után lépett be a katonasághoz, folyó hó 23-án elhunyt. Temetése a közkórházból folyó hó 26-án óriási közönség részvétele mellett katonai pompával ment végbe. A temetésen megjelentek a tiszték is, élükön *Wiktor* ezredes, cs. és kir. kamarással s a ra-vatal felett *Czinke István* ref. esperes megható beszédet és imát mondott.

Szmolák Mihály nyirbogáti származású köz-katonája a cs. és kir. 5. gyalogezrednek folyó hó 25-én 22 éves korában meghalt. 27-én ka-tonai pompával temették el.

Jótekonyság. Az itteni kórházakban elhunyt katonák között olyanok is vannak, kiknek hozzátartozói nem jelentkeznek. Valóban elismerésre és halálra méltó cselekedet az, hogy a nemes szívről és jótekonyságáról ismert *Hámos Aladár* az ilyen halottak szemfeldeléről maga gondoskodik.

Előléptetések. A „Hivatalos Lap“ e héten közölte a király által aláírt katonai kinevezéseket, melyek között olvastuk a *Fábry Zoltán* honvédtőhadnagy századossá előléptetését, a lovasságnál főhadnagy lett *Hizsnyai Heinzelmann Béla*, a honvédegyalogságnál főhadnagygyá lépett elő *dr. Szeless Ödön*, *Velesz Ferencz*; a népfelkelésnél *Pásztory Gyula*, *Füzy Rezső*, *Krayzell Miklós*, *dr. felsőkubini Kubinyi János*, *Bahéry Győző*, *Bodnár Zoltán*, krompachi *Gundelfingen József* stb. A honvédelmi miniszter 1914. november 1-én ranggal a honvédelmi orvosi tisztviselők állományában állatorvossá kinevezte *Strausz Árpád* rozsnyói állatorvost.

Hadi előadás. Felhívjuk társadalmunk vezetőségének figyelmét arra, hogy a jótekonyság gyakorlásának egyik a fővárosban is alkalmazásba vett módja iránt érdeklődjenek. A segélyezésre lehetne kisebb, nagyobb összeget szerezni egy felolvasó-estély rendezésével, melyen a mai helyzetnek megfelelő komoly felolvasás tartatnék, esetleg szavalattal vagy zenével kapcsolatban. Talán a katonasághoz beosztott és itt szolgálatot tevő művészek is bevonhatók lennének a jótekonycélú estélyen való közreműködés keretébe.

A konzervgyár részvénytársaság vezetősége igen helyes és célszerű újítást hozott be, amennyiben most hetenként pénteken déli 12 órakor az igazgatóság és felügyelőbizottság *dr. Kovács László* polgármester elnök, elnöklésével ülést tart, melyen a gyár vezetésére vonatkozó ügyek tárgyaltnak és intézettek el.

Alkalmi tolvaj. Kótai Józsefné szül. Radics Mária putnoki lakos 1914. december 3-án a Zabari Istvánné lakásába ment s miután ott csak gyerekeket talált, ellopta a padlás kulcsát és felment a padlásra, hol kukoriczát lopott magának. A helybeli kir. törvényszék a kukoriczátolvajt f. hó 29-ikén tartott főtárgyaláson jogerősen 8 napi fogházra ítélte.

A járványkórház ügye. A helyorségi katonák között fellépett fertőző betegség — különösen a hasihagymáz — szükségessé tette, hogy a vöröskereszt egyesület nagy kórházától elkülönítve helyeztessenek el ezen betegek. A volt szegények intézetének a fogház mellett levő épületében fekszenek a fertőző betegek, számszerint 20-an, kiknek orvosi ellátását a vöröskereszt egyesület orvosai végzik s az ápolói teendők végzése szintén a vöröskereszt egyesület ápolónőire és a berendelt népfelkelőkre bízott.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás Lajos* rozsnyói püspök f. évi I. körlevele, amelyben köszönetet mond az újévi jókívánságokért, a háboru esetére különös papi fölhatalmazást ad és az egyházi naptárban történt némely változtatásokat jelez. Az 1915. évre vonatkozó böjti tegyelmet is kihirdeti és pedig jelentékenyen enyhítve. Közli a földművelésügyi miniszterium körrendeletét a gazdákhöz és a közoktatási miniszter újabb rendeletét az iskolai épületek ügyében. Közli az egyházmegyei papi betegsegélyező egyesület felügyelő-bizottságának névsorát. A Kósa—Mihajlovich—Keglevich féle szegényalap kamatainak kiosztását hirdeti. Az egyházmegyei hivatalos nyomtatványok költségeit kiszabja. Egyházi folyóiratokat és jóirányu könyveket ajánl. Melegen emlékszik meg *Marsó Géza* prelátnak apátkanonok elhunytáról. Az országos kath. tanítói segélyalap közgyűlését jelenti. *Herczegh József* salgótarjáni plébános lett. *Zeman Ödön* fülekpüspöki káplán betegsége miatt szabadságot nyert s helyébe *Demeter Bertalan* ment Krasznahorkára.

Bűnhődő váltóhamisító. Id. Szilágyi József, egy 65 éves hangonyi paraszt ember egy 600 koronás váltóra járta a Német Mária el-fogadó és Szilágyi János kibocsátó nevét ezek tudta és beleegyezése nélkül s sztán bejött Rimaszombatba s itt a rimaszombati takarékpénztárnál a váltót leszámítottatta. A helybeli kir. törvényszék felelősségre vonta a bűnös embert, ki beismerte bűncselekményét s ezért a törvényszék jogerősen 6 havi börtönrre ítélte.

Előlépés. *Hermann Vilmos* posta- és táv-irdaellenőr, a helybeli hivatal régi szorgalmas tisztviselője egy fizetési fokozattal előlépett.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága id. *Rábely Miklós* elnöklésével mult vasárnap, folyó hó 24-ikén rendes ülést tartott, melyen *Molnár Lajos* ügyvezető-igazgató előterjesztése nyomán az elnökség által már előzetesen alapos tárgyalás alá vett betegsegélyezési, kártalanítási és több vegyes ügy nyert elintézést. Az igazgatóság örvendetes tudomásul vette, hogy a tisztviselők állandóan rendkívül buzgó és eredményes működést fejtenek ki. Sajnálattal vette tudomásul az igazgatóság *dr. Schwarcz Márk* tiszlezi pénztári orvos nyugalomba vonulását és távozását. Az intézmény fennállása óta kifejtett buzgó és érdemes munkásságáért neki jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazott.

Esküdtszéki tárgyalás. A helybeli kir. törvényszéknél holnap hétfőn lesz az esküdtszéki tárgyalás a gyilkosság büntetével vádolt *Lőkös István* 57 éves felsővályi lakos ügyében, ki mult év augusztus 26-án régi haragosát: *Csolti Rudolfot* egy puskaövéssel megölte. Az esküdt-bírószéki elnök *Cseh István* kir. táblai bíró lesz, a vádhatóságot *Lehoczky Márton* kir. ügyész képviseli, a védelmet *dr. Krémer Arthur* tor-naljai ügyvéd látja el.

Pályázat bírói állásra. *Kolbay Sándor* kir. törvényszéki elnök, a rimaszombati kir. törvényszéknél betöltésre váró és a szabályszerű illetményekkel egybekötött s a VIII-ik fizetési osztályba sorozott bírói állásra pályázatot hirdet. A pályázati kérvények az ügyviteli szabályok 5. § a értelmében szerkesztendő, felszerelendő s benyújtandók. A pályázat határideje két hét attól a naptól számítva, a mikor ez a hirdetés a „Budapesti Közlöny“ben harmadszor megjelenik. Az állás elnyerésére szükséges minősítés kelleit az 1869. IV. t. cz. 6. és 7. § a, illetve az 1912. VII. t. cz. 1. §. állapítja meg. Az állásra csak olyan pályázó tarthat számot, a ki — a mennyiben közszolgálatban nem áll — közhatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a kért állásra egészség szempontjából alkalmas.

Katonai marhavásár. A hadvezetőség rendelkezése folytán február hó 3. és 4-én Rimaszócson és ugyanezen napokon Bánrévén is marhavásár fog tartatni. A megvenni szándékoló ökrökért *készpénzben* élősúly szerint kilogrammonként 1 kor. lesz fizetve, ezen kedvező feltételek mellett való vásárlás iránt a gazdaközön-ség körében nagy érdeklődés mutatkozik. Itt említjük meg, hogy f. hó 29-én pénteken városunkban nagy érdeklődés mellett ment végbe az állatvásár, melyen a hadvezetőség vontatásra alkalmas, megvasalt magyar ökröket vásárolt készpénz fizetés mellett.

Apolló-színház. A mozi a mult héten a német francia háborúból s a mexikói forradalomból mutatott be háborus képeket és más aktuális és érdekes újdonságokat.

Fehér kenyér, barna kenyér. A miskolci kereskedelmi és iparkamara ez uton is és ismételtlen figyelmezteti a pékeket, házi-kenyér-sütőket és szatócsokat stb., általán mind-azokat, akik kenyeret árusítanak, hogy fehér kenyeret sütni tilos és kenyeret nem szabad másból, mint az u. n. kenyér (kevert) lisztből sütni s forgalomba hozni. A ki ez ellen vét, az tizenöt napi elzárással és kétszáz korona pénzbüntetéssel sújtatik. Kéri a kereskedelmi és iparkamara a fogyasztó közönséget, hogy ezt maga részéről is ellenőrizze és fehér kenyérért az árusítókat ne zaklassa, mert ilyet árusítani nem szabad. Melegen ajánlja mind ezt az érdekelték figyelmébe, mert nemcsak a törvény tiltó parancsát kell megtartani, de ma hazafias kötelesség, hogy míg fiaink a harcztéren véreznek, addig az itthon maradtok a takaré-kossággal gondoskodjanak hős katonáink, nemkülömbben az itthon maradtok táplálkozásáról.

Betörés. A mult szombatról vasárnapra virradó éjjel az Erzsébet-téren levő *Holländer Lajosné* féle italmérésben betörők garázdálkodtak s 350 koronát elloptak. A csendőrségnek sikerült a tetteseket elfogni s f. hó 26-ikán a fogházba bekísérték a bűnösöket: *Bizik Lászlót* és két társát, kiknél a pénz teljes összegében megtaláltatott.

Segélyakció. A segélyző bizottság társelnökéhez: *Lukács Gézához* legutóbb a következő adományok érkeztek:

Gelb Simonné 5 ing, 5 nadrág, 4 zsebkendő és 1 boa.

Hanesz Pálné Vereskő 3 uj ing, 3 uj lábravaló, 3 uj ágylepedő.

Ózv. Madarassy Gyuláné 11 ing, 6 lábravaló, 2 törülköző, egy fásli.

Ragályi Jenő körjegyző utján Gömörsid lelkes hölgyeitől 11 ágylepedő, 25 ing, 13 alsónadrág, 5 törülköző és több borogató rongy.

Az adományokért hálás köszönetet mond a segélyző bizottság elnöksége:

Lukács Gézá,
társelnök.

Kubinyi Géza,
főispán, elnök.

* * *

Köszönetnyilvánítás. A putnoki „Hungária“ gőzmalom részvénytársaság a magyar szent korona országainak vörös-kereszt egylete rimaszombati választmánya részére 500 koronát adományozott. Ezen nemes és hazafias jótekonyságért ez uton is hálás köszönetünknek adunk kifejezést. — Rimaszombat, 1915. január 29.

Samarjay Jánosné, s. k. *Kubinyi Géza*, s. k.
elnöktárs. elnök.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó feleségem elhunytá alkalmából mérhetetlen gyászom és mélyes fájdalomamban részvétüket nyilvánítani szívesek voltak, ez uton mondok hálás köszönetet.

Magasitz Sándor.

Adomány. A vörös kereszt egyesület javára *Lengyel István* 10 koronát adományozott. Köszönettel nyugtazza az elnökség.

Félévi vakáció. A helybeli főgimnázium a tanuló ifjúságnak két napi szünetet adott az I. félév végén febr. 1-én és 2-án. Az előadásokat február 3-án kezdik meg a II. félévben.

Kamarai ülés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara 1915 évi első teljes ülését f. évi február hó 4-én (csütörtökön) tartja, melynek napirendjén több fontos tárgy szerepel.

Meghívás.

A Nagyrőczei Takarékpénztár R.-T.

1915. február 17-én délután
2 órakor saját helyiségében tartja

évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívtnak. *)

— 0 —

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése az intézet állásáról.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek alapján az igazgatóság és felügyelő-bizottság fölmentése.
3. Az osztalék megállapítása.
4. Egy igazgatósági tag választása.
5. 3 felügyelő-bizottsági rendes és 2 póttag választása.
6. Szabályszerinti indítványok.

*) Megjegyzendő, hogy az alapszabályok 13. §-a értelmében a közgyűlésen szavazati jogát csak azon részvényes gyakorolhatja, ki részvényeit a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlés időpontját megelőzőleg az intézet pénztári helyiségében vagy más bejegyzett pénzüntézetnél letétmennyézi s az erről szóló igazolványt felmutatja.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált zárszámadás, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet hivatalos helyiségében (9—12-ig) az érdekelték által megtekinthető.

Nagyrőcze, 1915. január hó 28.

Az igazgatóság.

Egy telivér apa és Bonyhádi anyától származott 20 (husz) hónapos

vöröstarka bika

eladó. — Értesítést ad **ISAÁK ISTVÁN**
Lénártfalván (posta Bánréve).

Asztalosiparosok figyelmébe. A miskolci kereskedelmi és iparkamara felhívja a figyelmet arra, hogy az „Iparosok könyvtárában” most jelent meg Ferenczy Emil tanárnak „Fakötések az épület és butorasztalosságban” című munkája, melynek ára 1 korona 70 fillér, s kiadja a Korvin Testvérek cég: Budapest, VI. Révay utca 14 szám.

Pelsőci vásár. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint Pelsőcz községben a f. é. szeptember hó 17-ére eső országos kirakó és állatvásár ez évben kivételesen f. évi szeptember hó 16-án tartassék meg.

CSARNOK.

Szittyavitézek.

Remegve rázta egykoron
Vén Európa büszke fejét;
Ti zengtetek el akkor is,
Viktóriának harci zenét.
Égig viharzó véretek
Ti ontottátok akkor is szét
Amerre elvitt a harci mén,
Csillag futott rajt' e földtekén
S láttak ragyogni istenekként.
Legendák szálltak és szólt az ének:
Nincsen párja a Szittyavitéznek.

Mely vér keringett eredben?
Mért rendültek meg érczeden át?
Mely ősi erő szállta meg
Minden fiadnak vasderekát?
Hogy jövedeled hallatára
Leborulva zengtek el imát!:
Isteni szellem isteni lét
Uralta minden fiad szívet.
Ez hozott rátok harci babért.
Legendák szálltak és szólt az ének:
Nincsen párja a szittyavitéznek.

Sok év elrepült azóta
Csak mese s talán ködhomály fed.
De im, nézzed csak! újra kell
Fényessé tenned érczedet,
Mert nem zengted el teljesen
Vitézlő harci énekedet.
Egész világnak hallani kell,
Hogy nem tüntél el a hirtel
A mesék titkos rejtekében.
Szálljon hát újra, mind a négy tájra:
Szittyavitéznek csak nincsen párja!

Stella C. Cordis.

Epizódok a Bach-korszakból.

(Egy öreg ember régi emlékeiből.)

Irta: LETÜNT.

3

Az ötvenes évek elején lakott Hosszuszó községben egy Ambrus nevű jámbor paraszt ember, a kinek a felesége — mint nagyon is katonás asszony — őt meglehetősen rövid pórázon tartotta, sőt még szeretőt is tartott, a kivel — ha nekik úgy tetszett — ezt a szegény embert holmi csekélységért, el is verték. Szóval, toronymagasságu tekintélye volt az asszonynak a szegény jámbor ember felett.

Történt pedig egyszer, hogy az asszony ugy ősz felé elküldte az urát a tehénük eladása végett a tornai vásárra, meghagyván neki, hogy a jószágot 80 pengő forintot alul semmi szín alatt el ne vesztesse; de ha egyszázért eladhatná, hát annál jobb lenne.

A jámbor ember elment tehát a tehénrel a vásárra s a parancshoz képest el is adta azt 86 pengő forintokért. Csakhogy visszajövőben az uton a pénzt valahogyan elvesztette.

Mikor észrevette, hogy a tehén ára hiányzik, nagy ijedtségében (hogy t. i. ha a feleség megtudja, hogy a 86 pengőt elvesztette, őt a szeretője segítségével rögtön holtra veri), fel akarta magát akasztani, de az öngyilkosság végrehajtására nem lévén elég bátorsága, a közeli erdőben bujdosott, a hol pár napi barangolás közben egy kóbor tinóra bukkant, a melyik pár hét előtt szabadult el és szökött meg egy pelsőczardói paraszt gazdától.

A szegény éhező ember felismerte a tinót,

abban a reményben tehát, hogy legalább is jó vacsorát kap a gazdától, ha neki a bitangságban levő jószágát átszolgáltatja, bevitte a tinót Pelsőczardóra a gazdájához.

Azonban a szerencsétlen ember fátuma ugy hozta magával, hogy éppen akkor vetődött oda két részeg csendőr, a kik ráfogták, hogy ő a tinót nem találta, hanem lopta, s a pelsőczardói embert minden fogadkozása ellenére, letartóztatták és bekisérték Rozsnyóra, a hol a csendőrök jelentésére vizsgálati fogságba helyezték.

A börtönben már csaknem egy évig ült ott feledve, mikor egy zsványféle embert és ennek mintegy 12 esztendősi fiát zárták hozzá. Ennek a börtöntársnak elmesélte a szegény ártatlan ember az ő szomorú történetét, mire a zsvány azzal a megokolással, hogy minden kabátos ember gazember, rávette őt, hogy szökjenek meg együtt a börtönből.

A zsvány csizmájának a bélésében egy kis angol fűrészt volt elrejtve, a mellyel lassanként átfűrészelte a börtönablak rostélyát, és így a földszinti börtönből, mikor az ő a többi börtönablak megfigyelése végett a falszöglet mögé állott, előbb a fiát tuszkolta ki az ablakon, aztán a fiu után ő is szerencsésen megszöktek, a nélkül, hogy szökésüket hirtelenében felfedezték volna.

A sikerült szökés után egyenesen a horkai erdőnek tartottak, a hová nagy fáradtság után megérkezvén, egy gyalogösvény közelében leheveredtek.

Alig pihentek fél óráig, midőn egy rozsnói zsemlés asszonyt pillantottak meg, a ki zsemlés kosárral a hátán, a gyalogösvényen haladt lefelé.

— Eredj, vedd el annak az asszonynak a kosarát! — parancsolta a zsvány, mint valami felebbvalója az együgyű embernek.

Ez pedig a parancs dacára sem vette el a zsemlés asszony kosarát, hanem Isten nevében kérte az asszonyt, hogy adna nekik néhány zsemlét abból a kosárból, mert már csaknem elájulnak az éhségtől.

— Jaj édes lelkem, nem szabad ám abból egyetlen darabot sem odaadni: meg van az számlálva az utolsó darabig: ki tudja mit csinálnának velem, ha nem tudnék velök beszámolni, — fogadkozott siránkozva az asszony.

A hosszusói ember még se vette el a kosarat az asszonytól, a mint szökevény társa neki meghagyta, hanem csak néhány darab zsemlét vett ki a kosárból, a mennyivel az éhségüket némileg csillapítani gondolta.

De hát a fátum már akkor eldöntötte ennek a szegény embernek a sorsát, mikor a torna-pelsőci utvonalon az eladott tehén árát elvesztette. Mert az öreg zsemlés asszony jajveszékülésére újból abban a pillanatban hozott arra a véletlen két csendőrt, mikor az elvett zsemlével továbbállni szándékozott.

A csendőrök azonnal letartóztatták, Rozsnyóra kísérték, a hol a rögtönítelő bíróság szegény ügyefogyott embert — a Keszler Antal védőügyvéd minden lehető érve ellenére — mint rabláson ért utonállót felakasztatta.

Majdnem abban az időben történt, hogy Jánosiban az egyik korcsmában két kötekedő legény dözölt. A korcsmáros meguntván már a legények duhajkodását, a Keszler Antal jánosii földbirtokos és ügyvédnek (a felakasztott hosszusói ember védőjének) jámbor, de jó markos kocsisát hívta segítségül az utcáról, hogy a duhajkodó legényeket a korcsmából együtt kilökkéje, a mit annak rendje szerint meg is cselekedtek. Nehogy azonban a részeg legények a kocsison boszut álljanak, a korcsmáros a hátulso ajtón bocsátotta ki őt, és így sikerült neki kerülő utakon, baj nélkül hazaérkezni.

A két legény a korcsma előtt sokáig hiába várakozott a kocsisra. Mielőtt azonban hazamentek volna, elhatározták, hogy előbb utóbb boszut fognak rajta állani. Két nap mulva aztán találkoztak vele egy szűk kertközben, a hol elébe állottak, szitkokat szórtak rá és ugy összeszurkálták, hogy pár óra mulva meghalt.

Ezt a két legényt a törvényszék, felhevült állapotban elküvetett emberölésért két évi börtönbüntetésre ítélte.

A Marton Rudolf ochtinaí földbirtokos jóra való, tisztességes számadó juhásza még jutányosabb áron került az akasztófára, mint az a gyámoltalan hosszusói ember.

Ez a juhász a harmadik határból való viszsza-jövele közben betért pihenni egy jó ismerősének, régi jó szomszédjának a juhász kolibájába. Minthogy pedig a hegyvölgyes vidéken át tett gyaloglása után nagyon megéhezett, egy darab sajtot kért a szomszédjától, éhségének csillapítására. A szomszéd azonban, tudja az ég miféle szeszélyből, nem volt hajlandó a kérését teljesíteni. A Marton juhász tehát a szomszédjának az ellenzése dacára, ugyszólván tréfából, elvett tőle egy darab sajtot, azt beszélgetés közben elfogyasztotta és azzal nyugodtan hazament.

A szomszéd azonban másnap feljelentette az esetet a szolgabírónak. A szolgabíró elfogatta és bekisértette a panaszlottat Rozsnyóra, a hol a rögtönítelő bíróság — bár Marton Rudolf minden lehető elküvetett juhászának megmentésére — akasztófára ítélte s az ítéletet végre is hajtatta. Ilyen betüszertí értelemben vették az akkori brutális Bach fogdmegek a rögtönítelő bíróság elé tartozó apró vétségeket, minden disztíngválás nélkül.

Ez időtáiban valóságos rablók is nyugtalanították Gömörvármegye felső vidékét. Előbb a kitűnő lövő két Bobák-testvér, a kik arról voltak híresek, hogy mikor az erdőben lövőgyakorlatokat tartottak, az egyik testvér sokszor a másik testvér kilőtt golyójának a helyére küldte a golyóját egy ebből a célból kijelölt fába.

Az egyik Bobák egy napon, üldözés közben lelőtt egy csendőrt, de ugyanakkor a másik csendőr őt terítette le.

A másik testvér még ezután hónapokig kóborolt és tartotta egymaga rettegésben a felvidék nagy részét.

Valamelyik napon Csernyus András földbirtokosnak (a nagyanyám testvérbátyjának) Dolinka nevű erdőközi korcsmájában iddógált Bobák, a miről valaki Liczén két arrajáró csendőrnek jelentést tett. A csendőrök azonnal a helyszínére siettek. Ott az egyik csendőr hirtelen kinyitotta az ivószoba ajtaját, míg a másik az asztal mellett iddógáló Bobákot mellbe lötte. Bobák nagy gyorsasággal felkapta az asztalon fekvő pisztolyát és ezekkel a szavakkal:

— Nem ugy kell löni, hanem így! — ugy lötte fejbe a csendőrt, hogy az még előbb meghalt, mint ő — a haramia.

Az ötvenes évek végén, a Bobák testvérpár letünése után újból három híres tót zsvány: Findura, Gitala és Turika gyarapították a zsvány mesterség statisztikájának az anyagát, vagy ha úgy tetszik: a rabló romantika Almanachját. Mert ezek is — mint egykor Dovecz — megosztották a szegény néppel rablott kincseiket. Egész csoport fuvaros emberrel szembe szállottak és sokszor 10—20 együtt haladó kocsit is kiraboltak egyszerre.

Dobsina tájékán és a Felső-Garamvölgyén, leginkább pedig a Szulova hegységben üzték zsvány sportjukat. Gitala zsvány szépségéről volt híres közöttük. Ha ennek az erdei Adónisznak szorult a kapczája, a nép gyöngédebb része féltve rejtegette őt akár napokig a hatóság szeme elől.

Ezek is rettegett kalózái voltak a szemhátáron alig belátható roppant erdősegek tengerének, mint valaha Dovecz, a felvidéki rablók fejedelme, a ki mikor szülőföldjén Henczkön felakasztották, a mint az akasztófa alól az akasztástát bámulni jött pár ezer embert megpillantotta, ez a mondás volt rablóéletének hattyudala:

— No, gróf Andrásnak se lesz olyan temetése, mint most nekem.

Az erdő sötétségének eme legújabb üstökösai közül Turika hullott le elsőnek a Zenithről. Őt — ha jól emlékszem — a dobsinai bányászok lötték agyon. Utána Gitala következett. Ezt 1861-ben egy csendőr lötte fejbe az erdőszélen. Fejsebével Pelsőczre hozták a vármegye börtönébe, a hol szolgabíró koromban magam is megnéztem a börtönben.

A mint megpillantottam ezt a rablót, valami önkéntelen meglepetés, — hogy ne mondjam — megdöbbenés félet éreztem, ölnyi magas alak, hozzá arányos termet, szép, majdnem fehér-szőke, gondosan ápolt, hosszúra hagyott, vállaira omló hajzat, finom fehér arczbőr, mint valami elkényeztetett uri emberé és mindezekhez egypár gyönyörű, nagy, sötétkék szem bontakozott ki

előttem a börtön homályából. S a hatást még emelte az, hogy e gyönyörű szemeknek olyan vad tekintete volt, hogy hasonlóságra még megközelítően sem talállok kifejezést, főleg ilyen feltűnően szép arczon. Olyan exotikus valami volt ez az ember, a milyen aligha fordul elő kétszer száz év alatt.

Ha festő lennék, még most is élethűen meg tudnám festeni az arczképét ennek az exotikus embernek, annyira bevésődött egész alakja az emlékezetembe.

Ha ezt a rablót azok a regénybeillő hiszterikus olasz delnök látták volna, a maga teljes szépségében és egészségében, a kik az akkori brigantik iránt olyan romantikus rajongással lelkesedtek: ez a rabló-Adónisz kétségkívül valóra váltotta volna excentrikus álmodozásait. Ez a rabló, látogatásom után másnap, fejében meghalt. A fejéből el nem távolítható golyó az agyvelőt surolta. A seb tehát feltétlenül halálos volt, a mely ellen az erős ember mégis három napig birt küzdeni.

Findura viselt dolgairól, két társának az elmúlása után nem hallatszott többé semmi sem. A vármegyének ezt az utolsó bandita mohikánját vagy agyonverték valahol, vagy egészen más vidékre költözött, a hol esetleg rablásból gyűjtött pénzéből álnév alatt éldegélhetett. Eltűnése után nem háborította többé rablóbanda a Felvidék erdőségét: ez a három ember képviselte utoljára a vármegye területén a rabló romantikát.

*

Egy fiatal rokonom, Beélik Miksa Alsóvályból, a legszigorubb Bach-korszak elején, szép négyes fogatán a Koós-család látogatására utazott Zsarnóra. Utközben Torna és Zsarnó között két osztrák katonatiszttel találkozott, a kik őt erősen fixirozták.

Másnap reggel két csendőr érkezett Koósékhoz Tornáról Zsarnóra. Azt kérdezték a háziasszonytól, ha vannak-e vendégei?

— Van egy fiatal ember Gömörből, a neve Beélik Miksa.

— Hol van ez a fiatal ember, mert nekünk beszédünk van vele?

A háziasszony rámutatott a vendégszoba ajtajára.

— Mi a neve önnek? — kérdezték Beélik-től a csendőrök.

— Beélik Miksa, gömörmegyei alsóvályi fölbirtokos vagyok.

— Van utlevele?

— Mirevaló volna az? Most már nem kötelező többé az ország határán belül az utlevél.

— Jól van. Köszönjük. — És ezzel visszatértek Tornára.

Ezután pár hét múlva idézőlevelet kapott Beélik Miksa, a járás főszolgabírájától Katinszky Gusztávtól Putnokra.

A határidő napján a hivatalban a főszolgabíró arról értesítette Beélik Miksát, a kivel én is berándultam Putnokra, hogy a kassai hadparancsnokságtól felhívást kapott átiratban, hogy őt (Beélik Miksát) azért, mivel ekkor és ekkor Torna és Zsarnó között kocsijából két főhadnagyra kihívó daczczal nézett, — dorgálja meg.

— Hát tudja meg az ur, — mondta a főszolgabíró kissé emeltebb hangú komikummal, — ha máskor utközben katonatisztekkel találkozik: fordítsa el róluk a tekintetét és nézzen a másik oldalra!

Erre elnevette magát a főszolgabíró és ezzel a dorgálási eljárás véget ért.

*

Mikor Szentmiklóssy Józsi a Bach-korszak alatt Rás-pusztai birtokán gazdálkodott, az az ötlete támadt, hogy ő bizony az erdő között fekvő jó gyep-színes földjében, ha török, ha szakad is, dohányt fog termesztani.

Be is ültetett valami 1400 □ öles területet valami jóféle dohánypalántával, a melyek csakhamar szépen megfogamzottak és már csaknem féllábnnyira nőttek, mikor egy napon cselédjei nagysietve azzal a hiób hírrel jöttek haza a mezőről, hogy az erdei dohányföldet finánczok méregetik.

Józsi kissé meghökkenve, a helyszínére sietett, a hol a finánczok éppen a dohányföld felmérésével foglalkoztak.

— Mit csinálnak itt az urak? — kérdezi tőlük kissé izgatottan.

— Látja az ur, hogy ezt az engedély nélküli

beültetett dohányföldet mérjük föl, evvel a léczből való öles micsodával.

— Adják csak ide azt a mértéket. Azzal a térdén négyfelé törte a léczet és eldobta.

— Ugy-e, hogy két lépés egy öl, — próbálja kapacitálni a finánczokat. Erre aztán nagyokat lépett.

— Egy, kettő: egy öl; egy, kettő: két öl stb.

A további lépéseket abba hagyta. Megvakarta a füle tövét, mivel látta, hogy bár mekkorákat tapos is jó hosszú lábaival, azért mégis óriási összeget kell büntetés fejében fizetnie.

— Tudják mit uraim! Itt van 10—10 forint, fogadják el tőlem. Ki ki tegye el a 10 forintját, aztán megisszuk bent az áldomást, maguk pedig hazamennek békességben.

A kínálatra azonban az Oberaufseher csak annyit mondott:

— Nix, nur Protokoll aufnehmen.

Bevezette hát Józsi a finánczokat a lakásába, akik ott puskáikat az előszoba falához támasztották és bementek a háziúrral az ebédlő szobába, a jegyzőkönyv felvétele végett.

Az ebédlőben Józsi még egy kísérletet tett: 20—20 forintot tett le az asztalra és még egyszer felszólította a finánczokat:

— Mit akarnak velem az urak tulajdonképpen? hiszen én nagyon szegény ember vagyok, ne tegyenek szerencsétlenné; inkább tegyék zsebre ezt a kis pénzt, azután megisszuk az áldomást és ezzel az ügy be lesz fejezve.

Az Oberaufseher azonban újból csak azt hangoztatta:

— Nix, nur Protokoll aufnehmen.

— Ejnye erre-amara, aki áldója van! Mindjárt megmutatom én hogy mi lesz és hogy lesz. Erre bezárta belülről az ebédlő ajtaját, a kulcsot a zsebébe tette, azután elővett egy nagy göresös botot s a finánczok felé emelte.

— No hát, ha így van a dolog, hát ki avval a kőczkarddal! (a börtökben levő gyikleső kardot értette). Nem akarom én magokat megtámadni, de felhivom — ha van bátorságuk — vivjanak meg velem. Kettő csak ki mer állani egy ellen: én a botommal, önök meg a fegyvereikkel. No hát csak ki avval a kőczkarddal!

— Was sagt der Herr? — kérdezi a főfinancz.

Az alantasa megmagyarázza neki a dolgot.

— Aber warum nicht gar? — szörnyűködik a főnök.

Mikor látta Józsi, hogy a finánczok této-váznak, az asztalra készített óriási palaczkokból teli-teli töltögette a poharakat borral és azzal a felhívással:

— No de trink nur eintz! majd ráérünk még a protokolumot felvenni — el kezdte őket kocczintgatás közben humorteljes bőbeszédűségével mulattatni és beszélt kaczagtató dolgokról, neveltetve a finánczokat pukkadásig. Természetes, hogy eközben a poharak sem maradtak üresen; a finánczok pedig folyvást hallgatták Józsit, akár a papot; míg végre előbb az egyik financz fordult le holt részegen a székről, azután a másik.

Józsi egy egy diványra fektette le a berugott finánczokat; az asztalra készített 40 forintot zsebre vágta, aztán behívott Rás községből való napszamosai közül vagy négy embert.

— Jól megnézzék — mondta nekik — ezeket a finánczokat; láthatják, hogy holtrészegek. Ha tehát netán a hatóság előtt tanuságtételre lenne szükség, akár meg is esküdhetnek kendtek, hogy ma délután nálam két holtrészeg financzot láttak, akik a lábukra sem tudtak állani; szóval teljesen öntudatlanok voltak.

Ennek elintézése után befogatott azzal a suhanczgyerekkel, aki Tornajáról hozta a finánczokat, aztán felrakatta őket a rási emberek által a szekérre, melyen a zsup üléseket széjjel bontatta, a szalmát pedig a finánczokra szóratta, mint a hogy perzseléskor a disznókra szokták és azzal utnak indította őket Isten hírével Tornalja felé, ahonnan jöttek, meghagyván a suhanczgyereknek, hogy jól vigyázzon rájuk az uton. De ha felfordítja őket, hát az se lenne nagy baj.

Másnap délelőtt a járási főszolgabíró, az előző napi két finánczcal és csendőrökkel, szóval karhatalommal érkezett a pusztára, a Szentmiklóssy József kérdőrevonása végett. Józsi pedig csak annyit mondott, hogy ő nem tud a dologról semmit.

— Volt ugyan itt nálam tegnap délután két financz, de azok annyira részegek voltak, hogy a lábukon se tudtak állani, a miről az itt dolgozó rási emberek is tanuságot tehetnek. (Ezek az emberek aztán hit alatt tanuskodtak is az esetről.)

A finánczok azonban küzködtek az igazukért; kivették a karhatalmat a dohányföldre, a hol már akkor egyetlen szál dohány sem volt, mert az egész terület szépen be volt ültetve babbal.

— Ezt a földemet tegnapelőtt cselédjeim által beültettem babbal. Hogy a két részeg financz ezt dohányynak nézte, arról én nem tehetek. Láthatja most főszolgabíró ur, hogy az egész dohányültetési história nem egyéb, mint két szál holtrészeg financz fantáziája.

Igy menekedett meg Szentmiklóssy Józsi a több száz forintnyi pénzbüntetéstől, a mit lélekjelenléte és zseniális manőverezése által háritott el magától. No meg a főszolgabíró jóvoltából is.

(Folytatása köv.)

HASZONBÉRBE ADÓ

Rimaszombatban, Erzsébet-tér
21-ik szám alatt egy nagyobb

üzlethelyiség a hozzátartozó raktárakkal,

emeleti és földszinti udvari lakással együtt folyó évi május elsejétől több évre. Ugy az emeleti, mint a földszinti lakás, külön-külön magában is kiadó.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal:

☛ Kispást-tér 8. sz. alatt. ☛

Kiadó lakás

Rimatamásfalván, a Fő-utca 85. szám alatti utcái két szobás lakás a hozzá tartozó mellékkelhelyiségekkel 1915. év május hó 1-étől kiadó. — Értekezhetni lehet ugyanott. 1-2

Kiadó lakás és bolthelyiség.

Rimaszombatban, az **Andrássy-ut 1-ső számú** házban egy egészséges 3 szobás lakás és egy bolthelyiség **azonnal kiadó.**

☛ Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal. ☛

Egy teljesen jó karban lévő

hintó eladó.

Czím megtudható a kiadóhivatalban.

Kiadó lakások.

Folyó év május hó elsejétől **Ferenczy-utca 6. sz.** alatt és **Deák Ferencz-utca 10. sz.** alatti házamban, a mely a Tompa-utczára néz, több kényelmes lakás (villanyvilágítással és vezetékkel felszerelve) **bérbe kiadó.** — Értekezni lehet: **Benyó Béla** tulajdonossal, Deák Ferencz-utca 8. szám alatt.

Ugyanitt literes pecsételt üvegekben kiváló jó minőségű **saját termésű új és ó-bor** kapható.

Tisztelettel:
Benyó Béla.

1-3

A „Berlini Viktória“

életbiztosítási kötvényei

háború esetén

minden pótdíj és minden bejelentés nélkül
teljes összegükben érvényesek.

Fizetések a biztosítási nyugtáért valamint faárúért csakis nálam az irodában vagy posta útján teljesítendőek s azok ott lesznek elismerve, miután senki sincs felhatalmazva ezeknek átvételére.

Tisztelettel

KOHN ALBERT,

3-3

fakereskedő, a „Berlini Viktória“ vezérigényőke Rimaszombat.

Tanulóul

Egy 13-14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdász-tanulóul**; továbbá egy másik 13-14 éves fiú — ki írni és olvasni tud, **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Használt ujságpapíros

(esomagoláshoz) kereskedők, mészárosok, hentesek részére
jutányos áron kapható **e lap kiadóhivatalában.**

RÁBELY MIKLÓS FIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE
RIMASZOMBAT, ERZSÉBET-TÉR 9.

Telefon szám:

52.

Telefon szám:

52.

Ajánlom a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű
könyvnyomdám és könyvkötészetemet.

minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok stb. **Ügyvédeknek:** intőlevelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok. — **Pénzintézeteknek:** alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvény-ívek, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg-számlák stb. — **Kereskedőknek és Iparvállalatoknak:** körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és rágcedulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb. — **Továbbá:** falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb.

A „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Izléses munka.

Jutányos árak.

Könyvkötészetem: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészítését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal. **Gyász-szallagok föliratai gyorsan és izléseesen eszközöltetnek.**

Izléses munka.

Jutányos árak.